

На таблиці результату двох методик ми бачимо таку залежність:

1. Індивіди, що мають занижену самооцінку, мають великий розрив між «Я–реальним» та «Я–віртуальним», також ці опитувані мають проблеми із залежністю від інтернету, тобто, вони багато часу проводять у соціальних мережах.

2. Індивіди із нормальною самооцінкою, але із залежністю від інтернету – виключення. При індивідуальній бесіді, ми дізналися, що у опитуваних проблеми у родині та деякі проблеми із соціальним оточенням, тобто, ім. зручніше спілкуватися в інтернеті;

3. Ми дізналися, що люди із заниженою самооцінкою, та великим неспівпадінням між очікуванням від себе та реальним Я індивіда, проводять набагато більше часу у соціальних мережах, проявляє своє третє «Я» – «Я–Віртуальне».

«Я–віртуальне» прагне до «Я–ідеального», але «Я–реальне» не дає цього зробити в повному обсязі, так як «Я–реальне» та «Я–ідеальне» дуже часто не співпадають та вводять у когнітивний дисонанс. «Я–реальне» та «Я–ідеальне» є спотворення «Я–реального». Людина, знаходячись у Інтернеті менш сприятлива до дії своїх моральних надбань та впливу Вищого Я, яка є у свою чергу Колективним моральним пластом. Нова структура особистості виступає нічим іншим, як захисним механізмом, можливістю абстрагуватися від важкої реальності, та відчутти себе по-іншому.

Список використаної літератури:

1. Гуревич П. С. Психологія особистості : навч. посіб. Москва : Юніті, 2013. 559 с.
2. Пікулева О. А. Психологія самопрезентації особистості : монограф. Москва : Инфра–М, 2017. 400 с.
3. Янчук В. А Введение в современную зарубежную психологию. Минск : АСАР, 2015. С. 251–352.

Руденко Вікторія Сергіївна

здобувач вищої освіти

другого (магістерського) рівня вищої освіти
Дніпровського гуманітарного університету

Науковий керівник:

Пашко Антоніна Олександрівна

кандидат психологічних наук,

доцент кафедри психології

Дніпровського гуманітарного університету

ЕМОЦІЙНА СФЕРА ОСОБИСТОСТІ

Емоційна сфера людини завжди була в центрі особливої уваги вітчизняних психологів, оскільки виховання передбачає розвиток певного

емоційного ставлення до навколишнього світу, зокрема до цінностей, норм та ідеалів суспільства. Емоційний розвиток – це закономірний процес, що має певну логіку і в кінцевому підсумку визначається загальною логікою розвитку особистості дитини в цілому, зміною видів діяльності, в яких формуються емоційні процеси, специфікою взаємодії дитини зі світом людей та предметів. У подальшому на цій основі формується особлива психічна діяльність – емоційна уява. Остання є сплавом афективних і когнітивних процесів, характерних для специфічно людських почуттів (Л.С. Виготський). Ця афективно-пізнавальна діяльність, подібно до діяльності інтелектуальної, спочатку складається як зовнішня і потребує для своєї реалізації зовнішніх опор (наочне сприйняття, приклад інших людей, оцінка).

Важливість вивчення вікових особливостей емоційної сфери особистості пов'язана з тим, що є тісний зв'язок емоційного та інтелектуального розвитку. Є.І. Янкіна зазначає, що порушення в емоційному розвитку людини призводять до того, що особистість не може використати інші здатності, зокрема інтелект, для подальшого розвитку. У юнаків з емоційними порушеннями переважають такі негативні емоції, як горе, страх, гнів, сором, відраза. У них є високий рівень тривожності, а позитивні емоції виявляються рідко. Рівень розвитку інтелекту успішних відповідає середнім значенням за тестом Векслера. Страх – емоція, що виникає в ситуаціях загрози біологічному або соціальному існуванню індивіда і спрямована на джерело дійсної чи уявної небезпеки. Страх – це афективний психічний стан очікування небезпеки, при якому реальна небезпека загрожує від зовнішнього об'єкта, а невротична – від вимоги потягу. На відміну від болю та інших видів страждання, що викликаються реальною дією небезпечних факторів, страх виникає при їх передбаченні.

Підлітковий та юнацький вік традиційно вважається більш складним періодом розвитку, ніж середнє дитинство. Це час фізичних, когнітивних і емоційних перетворень, які наближають дитину до дорослості. На додачу до цього змінюються соціальні вимоги, які висуваються до дитини батьками, однолітками, вчителями і самою спільнотою. З одного боку, для цього складного періоду показові негативні прояви, дисгармонійність у становленні особистості, згортання попередньо встановленої системи інтересів дитини. З іншого боку, підлітковий вік відмічається багатьма позитивними факторами: росте самостійність дитини, більш різноманітним та змістовним стає відношення до інших дітей і дорослих, значно розширюється сфера його діяльності та ін. Головне, даний період відрізняється виходом дитини на якісно нову соціальну позицію, в якій формується його свідоме відношення до себе як до члена суспільства.

Формування повноцінної активної особистості має насамперед ґрунтуватися на вихованні у дитини почуття власної гідності, усвідомлення своєї самоцінності, поваги до себе, віри у власні сили. Дитина має прагнути бути самою собою, не схожою на інших. Проте на заваді формуванню повноцінної особистості інколи постає страх. Немає людини, яка б ніколи не

переживала б цього почуття. Стурбованість, тривога, страх, тривожність – такі самі невід’ємні емоційні ознаки нашого психічного життя, як і радість, захоплення, гнів, подив, смуток. Тією чи іншою мірою хвилювання і тривога перед публічним виступом, відповідальним іспитом, зустріччю з авторитетною людиною знайомі практично кожному. В певному ступені цей страх виконує позитивну функцію – примушує мобілізувати доступні ресурси, підготуватися до випробування, підвищує почуття відповідальності. Але буває й так, що страх набуває зовсім іншої природи і замість мобілізації ресурсів призводить до їх блокування, починає гальмувати будь-які форми соціальної активності і приносить масу неприємних переживань. Тому важливо, щоб страхи не стали причиною дезадаптації підлітка, його замкненості, настороженості, відчуження від соціуму.

Сайко Юлія Миколаївна

здобувач вищої освіти

другого (магістерського) рівня вищої освіти
Дніпровського гуманітарного університету

Науковий керівник:

Спіріна Ірина Дмитрівна

доктор медичних наук, професор,

професор кафедри психології

Дніпровського гуманітарного університету

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ’Я МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Актуальність дослідження обумовлена реаліями трагічних подій в Україні, які з початком 2022 року розгорнулись в нашій країні Україна вимушена захищатись від військової агресії РФ, роль медичних працівників у цій війні полягає у зменшенні втрат сторін конфлікту.

Специфіку цієї галузі медицини відбиває високий рівень складності професійних завдань, що стоять перед медичними працівниками. У більшості випадків їм доводиться працювати в екстремальних умовах, в яких звичайна людина мало що зможе зробити. Також дуже своєрідні і травми, з якими стикаються військові фахівці: відірвані кінцівки, кульові та осколкові поранення, роздавлені частини тіла – все це дуже нечасто бачить цивільний фахівець. Тому військовий медик повинен мати також стійку психіку, у зв'язку з цим дослідження психічного здоров'я медичних працівників під час воєнного стану дуже актуальне.

Питання психічного здоров'я медичних працівників під час війни та в умовах воєнного часу розглядали науковці: Г. А. Макарова, В. І. Ковальчук, К. Маслач, Х. Дж. Фрейденберг, В. Бойко, С. Джексон та ін.